Voorzitter,

Voor ons als nieuwe partij DNA is dit de eerste begrotingsbehandeling. Brachten we vorig jaar nog één bijdrage in namens vijf raadsleden verdeeld over drie fracties, dit jaar betreft het één bijdrage namens vijf raadsleden van één gezamenlijke fractie. De bundeling van krachten resulteerde in een mooie verkiezingsuitslag, gevolgd door deelname aan een coalitie samen met het CDA. Daarmee ligt nu de eerste begroting voor, die mede een DNA-stempel draagt.

Nederweert staat voor een uitdagende opgave. We zijn een gemeente die door onze ligging rond Brainport de komende jaren gaat groeien, niet alleen in inwonersaantal, maar ook in alle daarvoor benodigde voorzieningen. Denk aan woningbouw, scholenhuisvesting, gemeenschapsvoorzieningen voor cultuur, sport en ontspanning, een toereikend wegennet met goede ontsluitingen en veilige fiets- en wandelmogelijkheden, kansen voor duurzame agrarische en economische ontwikkelingen, een stevig vangnet voor mensen die ondersteuning nodig hebben en last but not least een gezonde, groene leefomgeving.

Ambities en financiën
Ondanks deze uitdagingen en daarnaast het onzekere beleid van het Rijk, dat steeds meer van gemeenten verwacht, maar daar lang niet altijd voldoende middelen voor beschikbaar stelt, ligt vandaag een sluitende begroting voor.
Iedereen zal begrijpen, dat aan de realisatie van genoemde ambities in álle kernen een prijskaartje hangt.
De afgelopen vier jaar hield de gemeente elk jaar geld over, in totaal zo'n 17 miljoen euro, die grotendeels in onze algemene reserve terecht is gekomen. Geld waarvan je je in sommige gevallen kunt afvragen of het niet beter ingezet had kunnen worden om zaken te realiseren. Regels vanuit de provincie maken het nu nagenoeg onmogelijk om de gelden in onze algemene reserve in te zetten voor de zojuist geschetste wensen en uitdagingen.

Vandaar de keuze voor een verhoging van de OZB met 20 %.
Voor woningeigenaren betekent dit een jaarlijkse verhoging van ongeveer 50 tot 150 euro. In een tijd waarin toch al alles duurder wordt een extra aanslag op hun portemonnee. De regels van de provincie zorgen er echter voor, dat we als gemeente weinig knoppen hebben om aan te draaien. Tenminste als we geen stilstand willen of -in het geval van een niet sluitende begroting- onder toezicht van de provincie willen komen.

Wij kiezen voor het waarmaken van ambities en vinden het verdedigbaar om daarbij de onvermijdelijke extra lasten door de sterkste schouders te laten dragen. Wel doen we een oproep aan het College om concreter dan nu aan te geven waar het geld van onze inwoners de komende jaren dan precies naartoe gaat.

Een organisatie die waarmaakt
Een van de zaken die wij in de begroting volledig onderschrijven is de uitbreiding in fte's voor ambtenaren. Ambities worden namelijk pas werkelijkheid wanneer ze kunnen worden opgepakt en dat vereist voldoende menskracht, ook om dure inhuur te voorkomen. Nederweert is er trots op een zelfstandige gemeente te zijn, maar om dat te blijven moeten we voldoende slagvaardig zijn en dat begint bij voldoende personeel.

Iedereen doet mee
Iedereen moet mee kunnen doen en erbij horen. Ontmoeting speelt hier een belangrijke rol in, want voor sommige mensen begint erbij horen simpelweg met gezien en gehoord worden. Maak daarom samen met inwoners per wijk of kern plannen en lever maatwerk. We denken hierbij bijvoorbeeld aan de input die vanuit het project bestaanszekerheid door inwoners van Nederweert-West is geleverd. Wat hebben zij nodig om mee te kunnen en blijven doen? Vanuit de Regiodeal zijn gelden beschikbaar voor vitale wijken en dorpen. Een uitgelezen kans om in samenspraak met de mensen waar het over gaat te doen waar behoefte aan is in alle kernen.
Ook vinden we het belangrijk dat de gemeente initiatieven zoals een open eettafel ondersteunt, goed voor ontmoeting en verbinding.

Communicatie
We doen een oproep om de relatie met inwoners te verbeteren door tijdig en zorgvuldig met hen te communiceren in begrijpelijke taal.
Want ook in Nederweert zijn behoorlijk veel laaggeletterde mensen, niet alleen nieuwkomers, maar vooral inwoners die hier al hun hele leven wonen.
We doen een oproep voor voldoende professionele ondersteuning voor alle inwoners die laaggeletterd zijn.
Ondersteuning van mensen die onze inwoners van adviezen voorzien, zoals bijvoorbeeld de energiecoaches van Zuidenwind, de sociale raadslieden en de woonadviseurs vinden wij ook erg belangrijk.

Alle kernen tellen
In deze begroting is aandacht voor grote woningbouwprojecten in Budschop, Ospel en Nederweert, maar een sterke gemeente is meer dan dat. Ook in de kleinere kernen is er behoefte aan voldoende en betaalbare woningen, zowel huur als koop. Onze groeiambitie geldt voor alle kernen en daarvoor is het nodig om maatwerk te leveren. Waar is behoefte aan, wat leeft er onder de mensen zelf?
Zo bereiken ons al heel lang geluiden, dat de eerste schop nu eindelijk de grond in moet bij de realisering van park De Uitwijck in Nederweert-West. Beloftes hiervoor zijn er al tientallen jaren, en wij doen een oproep om in 2027 daadwerkelijk aan de slag te gaan met de uitvoering. Ook bij Bengele Beweegt roepen we op tot het zetten van stappen in een proces dat de afgelopen jaren eerder stilstand dan beweging liet zien.

We noemen hier ook de Speelruimtenota, die wij toejuichen, maar waar we de oproep doen om niet alleen naar de jeugd te kijken. Peil per wijk of kern de behoeftes, bijvoorbeeld met betrekking tot beweegvoorzieningen voor ouderen.

Verkeer
Op smalle wegen met vracht- en landbouwverkeer is een fietser of voetganger kwetsbaar, vooral in het buitengebied op wegen waar verkeer niet wordt gescheiden. We roepen het college op om aandacht voor de kwetsbare verkeersdeelnemers in het nieuwe mobiliteitsplan structureel te verankeren, in het algemeen, maar in bovenstaande situatie in het bijzonder.
We denken hierbij aan het fietspad naar De Peel, fietsbruggen, fietsstroken en verkeersremmende maatregelen bij de herinrichting van wegen, zoals de Kruisstraat in Nederweert-Eind en de Meijelsedijk in Ospeldijk. Wij vragen het College niet alleen om hier budget voor te reserveren, maar ook om de uitvoering ervan te garanderen.

Natuur en toerisme
Onze natuurgebieden zijn belangrijk voor de gezondheid van onze inwoners en trekken bezoekers van ver buiten onze gemeentegrenzen. Midden-Limburg ligt gunstig en wij willen de potentie om toerisme te bevorderen benutten, ook over grenzen, zoals met Brabant, heen. Dit biedt economische kansen, zeker in een buitengebied dat verandert.
We maken ons zorgen over Buitencentrum De Pelen, al 60 jaar een belangrijke toeristische trekker met jaarlijks zo'n 150.000 bezoekers uit het hele land en daarbuiten.
Hoe ziet het College de toekomst van dit in haar bestaan bedreigde Buitencentrum? Is het College bereid om actief stappen te ondernemen om met name de educatieve, promotionele en informatieve functies van het Centrum veilig te stellen?
Voor ons is het duidelijk, dat wanneer de plannen van Staatsbosbeheer doorgaan de ambitie van Nederweert op het gebied van toerisme in gevaar komt.
Voor de gezondheid van onze natuur tenslotte vragen we uitdrukkelijk aandacht voor waterbeheer en bestrijdingsmiddelen in de randzones. We roepen op om snelheid te maken met het convenant gewasbescherming, in samenwerking met Weert, Leudal en vele maatschappelijke partners.

Tot slot
Voorzitter, de fractie DNA staat achter de koers van deze begroting. We spreken onze dank uit aan griffie, ambtenaren en B&W voor het opstellen hiervan en zijn benieuwd naar de reactie van het College. Wíj willen vooruit in alle kernen van Nederweert en hebben er vertrouwen in dat deze begroting daarvoor een solide basis biedt.